

Co říkají data za poslední rok o lobbistických schůzkách europoslanců včetně těch českých? Projděte si naši analýzu

7.8.2025 - | Transparency International ČR

Uplynul již více než rok od doby, kdy se chopilo otěží evropského zákonodárství 720 nových europoslanců včetně 21 zástupců z Česka. Bruselská kancelář Transparency International (TI EU) u této příležitosti zveřejnila koncem června analýzu lobbistických schůzek všech těchto současných europoslanců.

Data jsou veřejně dostupná na webové stránce Integrity Watch EU. Transparency International ČR (TI ČR) přináší jejich analýzu a náhled do toho, jak si na půdě Evropského parlamentu (EP) vedou čeští europoslanci.

Lobbing je přirozenou a legitimní součástí rozhodovacích procesů v demokratických zemích po celém světě. Díky lobbistům mohou zákonodárci získávat informace z praxe, které jim pomáhají k informovaným rozhodnutím.

Lobbing je legitimní demokratický nástroj. Jedná se o zastupování zájmů, tedy aktivitu, kterou má možnost dělat jakýkoliv občan, a která spočívá v kontaktu s politickými zástupci a upozorňování na zájmy daných skupin. Je zcela v pořádku, když volení zástupci dostávají podněty nebo názory občanů, které zastupují, dokud je tato činnost založena na faktické diskusi.

Pokud je uplatňován lobbing transparentním způsobem v jasném rámci, pak jde o legitimní formu politického nebo společenského chování, které umožňuje, aby byly zohledněny i zájmy, které by jinak nebyly brány v potaz. Lobbisté upozorňují právě na zájmy různých skupin obyvatel, ať už ve veřejných zakázkách, územním plánování či legislativě.

S cílem, aby tato činnost probíhala transparentně, zavedl Evropský parlament v roce 2023 novou povinnost pro všechny europoslance zastupující 27 členských států EU. Musí zveřejňovat všechna plánovaná setkání se zástupci zájmových skupin (tj. lobbistů), kteří jsou registrováni v Rejstříku transparentnosti anebo jsou zástupci třetích zemí.

Díky tomu můžeme zjistit, že v prvním roce fungování současného Evropského parlamentu proběhlo přes 31 000 lobbistických schůzek. Nejvíce z nich připadlo německým europoslancům (přes 6 900, tj. 22 %). Čeští europoslanci byli třinácti z evropské sedmadvacítky do počtu deklarovaných schůzek a druzí (hned po Maďarsku) ze zemí střední a východní Evropy.

Prohlášení českých europoslanců se různí

Českou republiku reprezentuje v Evropské parlamentu 21 poslankyň a poslanců. Nejaktivnějším z nich, podle dostupných dat, je Ondřej Krutílek (ODS) se 146 nahlášenými schůzkami.

Pro srovnání, ze všech europoslanců je nejaktivnější Eero Heinäluoma, finský europoslanec, který má na svém kontě 355 schůzek.

V závěsu za Krutílkem je Tomáš Zdechovský (KDU-ČSL, 110 schůzek) a Veronika Vrecionová (ODS, 80 schůzek). To svědčí o vcelku vysoké míře pozornosti, kterou tito politici věnují transparentnímu informování široké veřejnosti o svých interakcích s lobbisty.

Na opačném pólu v počtu deklarovaných schůzek se naopak drží Ivan David (SPD, 1 schůzka), Jaroslav Bžoch (ANO, 5 schůzek) a Jaroslava Pokorná Jermanová (ANO, 6 schůzek, z toho 3 se zástupci společnosti COLT). Zato Klára Dostálová a Ondřej Kovařík (oba za ANO) podle dostupných dat neoznámili jedinou schůzku. Kovařík v dubnu 2025 informoval, že z rodinných důvodů končí na pozici europoslance.

„Zdá se nepravděpodobné, že by se tito europoslanci nesetkali se žádným ze zástupců veřejných či soukromých zájmů, lobbying k jejich práci zákonodárce neodmyslitelně patří. Jak potvrzuje zpráva TI EU, tito europoslanci jsou spíše ukázkou liknavého přístupu některých volených zástupců a schůzky jednoduše nenahlásili. Neohlášení schůzek totiž kromě napomenutí zatím nemá žádné viditelné postihy,“ vysvětluje Monika Krejčí, expertka TI ČR na oblast lobbyingu.

Navíc podle současného nastavení systému jsou europoslanci povinni zveřejňovat pouze dopředu naplánované schůzky. To může být překážka pro přesnější analýzu, neboť setkání se mohou odehrávat i neformálně.

Nejaktivnější lobbisté? Energetický a technologický byznys, a environmentální organizace

Mezi 20 organizacemi, které se doposud s europoslanci setkali nejčastěji, jich 14 zastupuje komerční zájmy. V této „top 20“ se nachází společnosti jako Apple, Google nebo Meta, anebo například výrobce cigaret Philip Morris.

Jedním z nejvýznamnějších výborů, ve kterém probíhá velká část detailní práce na evropských legislativních návrzích je Výbor pro životní prostředí, klima a bezpečnost potravin.

„Analýza Integrity Watch EU ukazuje, že mezi společnostmi, se kterými se schází členové tohoto výboru nejčastěji, jsou například společnosti jako je ExxonMobil nebo FuelsEurope,“ uvádí Monika Krejčí.

V posledním roce došlo také k potenciálně znepokojivému vývoji, kdy sedm globálně nejvýznamnějších zástupců výrobců fosilních paliv jako jsou např. Shell nebo ExxonMobil absolvovalo přes tisíc osobních schůzek s europoslanci.

The top 7 fossil fuel firms & their networks held 1,000+ meetings with MEPs in under a year.

Transparency International EU' has analysed 31,000+ MEP meetings since June 2024, revealing a sharp rise in fossil fuel lobbying. Learn more ↓ <https://t.co/3cj6xeJchv>

— Transparency International (@anticorruption) June 25, 2025

Nejméně polovina těchto setkání se podle vlastních vyjádření europoslanců věnovala otázkám souvisejícím s klimatem. To vzbuzuje oprávněné obavy nad tím, či zájmy mohou být upřednostňovány při vytváření politiky ochrany klimatu v Evropské unii.

Z analýzy rovněž vyplývá, že se někteří europoslanci často setkávají se zástupci autoritářských režimů, včetně Číny, Ruska i Běloruska.

Konkrétně jde o europoslance z politické skupiny Evropa suverénních národů (ESN), kterých je celkem 25 a ve svých mateřských zemích reprezentují například krajně pravicovou stranu Alternativa pro Německo (AFD) nebo slovenskou nacionalistickou stranu Republika.

Vedle členů ESN se spolu se zastupiteli setkávají i tzv. Nezařazení europoslanci, tedy ti, kteří se nepřidali k žádné z frakcí EP. Z českých europoslanců je ve zmíněné frakci Ivan David (SPD), mezi Nezařazené pak spadají Kateřina Konečná a Ondřej Dostál (oba za Stačilo!).

Analýza TI EU poukazuje i na limity současných pravidel pro oznamování schůzek. Neexistuje například žádný postih těch evropských zákonodárců, kteří záznamy nevyplní vůbec nebo je vyplní neúplně či nepřesně. To zásadně ztěžuje veřejnou kontrolu a dohled nad těmito aktivitami.

„Lobbing je silný demokratický nástroj, který ale může být jednoduše zneužitelný ve prospěch soukromých zájmů mocných. Veřejnost proto musí mít možnost zjistit, kdo, koho, proč a v čí prospěch loboval,” popisuje Lucia Vilimovská, expertka TI ČR na oblast lobbingu.

Česká regulace lobbingu a lobbistických kontaktů na samém začátku

Regulace lobbingu, potažmo informování o lobbistických kontaktech není jen výsadou evropských institucí. Státy po celém světě v průběhu času zavedly různé formy regulace lobbování.

V České republice je po více než patnácti letech diskusí účinný od 1. července letošního roku zákon o regulaci lobbování. Vytváří základní sadu pravidel pro vykonávání lobbingu a dává lobbistům povinnost zaregistrovat se v nově vznikajícím veřejném rejstříku lobbování.

Zákon lobbistům zároveň ukládá povinnost dvakrát ročně ohlašovat v Registru lobbování své lobbistické kontakty, tedy s kým se scházeli, kvůli čemu a jak úspěšní při těchto aktivitách byli. Jména lobbistů navíc musí být uvedena v důvodových zprávách k návrhům zákonů, aby bylo jasné, kdo mohl návrh zákona ovlivňovat.

„Díky tomu tak snad již za několik měsíců získáme určitý obrázek o tom, kolik osob a organizací, které ovlivňují tvorbu českých zákonů vlastně u nás je. Následně snad budeme moci také analyzovat ohlášené kontakty z pohledu jejich množství a rozsahu,” říká Monika Krejčí.

Zákonná regulace tak po letech diskusí existuje, není však ideální a lze v ní najít vícero šedých míst.

V seznamu lobbovaných nejsou například asistenti poslanců a senátorů. Přitom asistenti mohou mít velký vliv na zákonodárce, a navíc často fungují jako prostředníci v komunikaci. Tato výjimka tak může snadno sloužit k obcházení zákona.

Dále zákon plošně vyjímá z povinností členy poradních orgánů s výjimkou Legislativní rady vlády či zástupce měst a obcí.

Zavedení pravidel pro lobbing je jednou z podmínek pro čerpání peněz z Národního plánu obnovy (NPO). Stále není jasné, zda bude současná podoba zákona pro Evropskou komisi dostačující.

I přes to, že ani evropská praxe evidence lobbistických kontaktů není dokonalá, je zcela jistě krokem vpřed ke zvýšení transparentnosti v zákonodárných procesech. Bez ní by veřejná kontrola toho, s kým se setkávají a kým se nechávají ovlivnit europoslanci nebyla možná.

<https://www.transparency.cz/co-rikaji-data-za-posledni-rok-o-lobbistickych-schuzkach-europoslancu-v-cetne-tech-ceskych-projdete-si-nasi-analyzu>